ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

2009/8

Σύγχρονα Χρηματιστηριακά Προϊόντα – Μέρος Α

Τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια σήμερα προσφέρουν πολλές εναλλακτικές επενδυτικές επιλογές τόσο στους ιδιώτες όσο και στους θεσμικούς επενδυτές. Η διασπορά[1] του χαρτοφυλακίου μετοχών με την επένδυση σε διαφορετικά μεταξύ τους επενδυτικά προϊόντα είναι σημαντική γιατί με αυτό τον τρόπο ο επενδυτικός κίνδυνος μειώνεται.

(α) Μετοχές (Shares)

Οι **μετοχές** εκδίδονται από εταιρείες και αποτελούν συμμετοχή του κατόχου τους στο εταιρικό κεφάλαιο ανάλογα με το ποσοστό του κεφαλαίου που έχει συνεισφέρει για τον σχηματισμό του. Κάθε μετοχή παρέχει στον κάτοχο της δικαίωμα ψήφου και δικαίωμα συμμετοχής στα καθαρά κέρδη της Εταιρείας. Επίσης, οι μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν αναλογικά σε νέες εκδόσεις κεφαλαίου.

Η **συνήθης μετοχή,** ο πιο κοινός τύπος μετοχής, περιλαμβάνει όλα τα βασικά δικαιώματα ενός μετόχου, όπως δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη, στην έκδοση νέων μετοχών, στο προϊόν της εκκαθάρισης και δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις της εταιρείας όπου λαμβάνονται αποφάσεις για την διοίκηση της. Η **προνομιούχος μετοχή** προσφέρει προτεραιότητα έναντι των κατόχων συνήθων μετοχών στη λήψη μερίσματος και στη λήψη του προϊόντος της εκκαθάρισης σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας, αλλά συνήθως στερείται του δικαιώματος ψήφου στις γενικές συνελεύσεις.

(β) Δικαιώματα Προτίμησης (Rights)

Οι εταιρείες που επιλέγουν να αυξήσουν το μετοχικό τους κεφάλαιο, εκτός και αν οι μέτοχοι αποφασίσουν διαφορετικά, εκδίδουν Δικαιώματα Προτίμησης προς τους υφιστάμενους μετόχους σε αναλογία των μετοχών της εταιρείας που ήδη κατέχουν. Με αυτό τον τρόπο δίδεται η ευκαιρία στους υφιστάμενους μετόχους να διατηρήσουν το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία παρά την αύξηση του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου. Οι υφιστάμενοι μέτοχοι μπορούν να εξασκήσουν τα Δικαιώματα αυτά σε καθορισμένη τιμή και να αγοράσουν περισσότερες μετοχές ή μπορούν να τα πωλήσουν. Τα Δικαιώματα Προτίμησης αναφορικά με μετοχές οι οποίες διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά, συνήθως εισάγονται και αυτά και διαπραγματεύονται για καθορισμένο χρονικό διάστημα. Η τιμή τους συνδέεται άμεσα με την πορεία της τιμής της μετοχής.

(γ) Δικαιώματα Αγοράς Μετοχών (Share Warrants)

[1] (Diversification) – διασπορά των επενδύσεων που αποτελούν ένα χαρτοφυλάκιο σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικών τομέων και προϊόντων

Τα Δικαιώματα Αγοράς Μετοχών (Δ.Α.Μ) είναι ένας εναλλακτικός τρόπος για να αυξήσει μία εταιρεία το μετοχικό της κεφάλαιο. Ο κάτοχος Δ.Α.Μ. έχει το δικαίωμα και όχι την υποχρέωση να αγοράσει καθορισμένο αριθμό μετοχών σε προκαθορισμένη τιμή, σε καθορισμένες ημερομηνίες μέχρι τη λήξη τους. Τα Δ.Α.Μ. δεν παρέχουν μέρισμα ή άλλο εισόδημα και αν αυτά δεν εξασκηθούν μέχρι την ημερομηνία λήξης τους, χάνουν κάθε αξία τους. Όπως και στην περίπτωση των Δικαιωμάτων Προτίμησης, η τιμή τους συνδέεται άμεσα με την πορεία της τιμής της μετοχής.

(δ) Χρεόγραφα (Bonds)

Χρεόγραφα δύνανται να εκδώσουν οι δημόσιες εταιρείες, το κράτος, η Κεντρική Τράπεζα και γενικά τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Κάθε χρεόγραφο αντιπροσωπεύει ένα **δάνειο** που λαμβάνει ο εκδότης του και, επομένως, κάθε κάτοχος χρεογράφου είναι δανειστής του εκδότη. Αποτελούν δηλαδή μια εναλλακτική μορφή δανεισμού για τους εκδότες, οι οποίοι δεσμεύονται να επιστρέψουν στους κατόχους τους, κατά τη λήξη, την ονομαστική τους αξία συν τον τόκο που υπολογίζεται, με συγκεκριμένο σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο, σε τακτά χρονικά διαστήματα μέχρι τη λήξη τους. Υπάρχουν διάφορα είδη χρεογράφων τα οποία ποικίλουν ανάλογα με τους όρους αποπληρωμής τους.

Ο εκδότης των εταιρικών χρεογράφων έχει την υποχρέωση να εξυπηρετήσει πρώτα τις απαιτήσεις των κατόχων των χρεογράφων (επιστροφή αρχικού κεφαλαίου συν τους τόκους) ανεξάρτητα από το επίπεδο των κερδών της εταιρείας, πριν ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των κατόχων μετοχών.

(ε) Τα **Μετατρέψιμα Χρεόγραφα (Convertible Bonds)** δίνουν επιπρόσθετα το δικαίωμα στον κάτοχο τους να τα μετατρέψει αν επιθυμεί σε μετοχές της εκδότριας εταιρείας με όρους που προσδιορίζονται κατά την έκδοση τους.

Όλα τα προαναφερόμενα χρηματοοικονομικά προϊόντα διαπραγματεύονται στο ΧΑΚ.

Ενημερωτική σειρά άρθρων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στον διαδικτυακό χώρο www.cysec.gov.cy